

Alkotmánybíróság
részére

Budapest

Donáti utca 35-45.

1015

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 111/534-0/2015	
Érkezett: 2015 FEBR 12.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 1 db	

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott Vavrikné dr. Tripsánszki Ágnes a Fővárosi Törvényszék bírása a bíróság előtt 68.P.24.740/2014. számon folyamatban lévő ügyben – a peres eljárás felfüggesztése mellett – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdésében foglaltak alapján kezdeményezem az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 159/A. §-nak alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint kezdeményezem a hivatkozott peres ügyben annak alkalmazásának kizárását.

A törvényszék előtt folyamatban lévő 68.P.24.740/2014. számú ügyben [REDACTED] felperes az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 22. § (5) bekezdésére alapítva személyes adatok törlése iránt terjesztette elő keresetét a [REDACTED] alperessel szemben. Keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest arra, hogy az Eht. 159/A. § (1) bekezdés a), b), d), e), f), g) és k) pontjai alapján tárolt személyes adatait törölje, egyúttal tájékoztassa őt az Eht. 159/A. §-a alapján tárolt felperesi személyes adatokról. Az alperes a keresetet arra hivatkozással vitatja, hogy az alperes, mint az Eht. hatálya alá tartozó elektronikus hírközlési szolgáltató, az Eht. 159/A. §-a alapján, és az ott meghatározott kötelezettségének eleget téve őrzi meg (tárolja) a felperes személyes adatait. Az adatmegőrzési kötelezettséget számára jogszabály kötelezően írja elő, semmilyen mérlegelési jogkörrel nem rendelkezik, sem a megőrzésre (tárolásra) kerülő adatok körét illetően, sem azoknak az adatkérésre külön törvény szerint jogosult szervek részére történő átadását illetően. Az Infotv. 14. § c) pontja alapján pedig, mivel ez az adatmegőrzési kötelezettség az Infotv. 5. § (1) bekezdés b) pontja alapján kötelező adatkezelésnek minősül, ezért az Infotv. 14. § c) pontja alapján a felperes nem kérelmezheti ezen személyes adatainak a törlését.

Az Eht. 159/A. §-a az Országgyűlés által a 2007. december 17-i ülésnapon elfogadott, az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény módosításáról szóló 2007. évi CLXXIV. törvény 13. §-ával került be az Eht. rendelkezései közé. E módosító törvény elfogadására és kihirdetésére az akkor hatályos Alkotmány és a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény rendelkezéseinek megfelelően került sor.

Az Eht. 159/A. §-a 2008. március 15-én lépett hatályba. Ezt megelőzően is volt az elektronikus hírközlési szolgáltatókat terhelő adatmegőrzési kötelezettség. A 2005. évi LXII.

törvény 158. § (3) bekezdésével beiktatott és 2005. július 1. napján hatályba lépett Eht. 157. § (6)-(9) bekezdései alapján a korábbi szabályozás értelmében is fennállt az elektronikus hírközlési szolgáltatókat terhelő adatmegőrzési kötelezettség, azzal az eltéréssel, hogy korábban az adatszolgáltatás biztosítása céljából legfeljebb három évig lehetett adatot kezelni.

A 2008. március 15-től hatályos Eht. 159/A. §-nak az Eht.-be való beillesztésével a magyar jogalkotó a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása, illetve a nyilvános hírközlő hálózatok szolgáltatása keretében előállított vagy feldolgozott adatok megőrzéséről és a 2002/58/EK irányelv módosításáról szóló 2006. március 15-i 2006/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben (a továbbiakban: 2006/24/EK Irányelv) foglalt kötelezettségének tett eleget. Ezt a 2007. évi CLXXIV. törvény 18. § c) pontja rögzíti, amely szerint e törvény 13. §-a a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása, illetve a nyilvános hírközlő hálózatok szolgáltatása keretében előállított vagy feldolgozott adatok megőrzéséről és a 2002/58/EK irányelv módosításáról szóló 2006. március 15-i 2006/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

Az Eht. 159/A. § az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

„ (1) Az elektronikus hírközlő hálózat üzemeltetője, illetve az elektronikus hírközlési szolgáltatás szolgáltatója - az adatkérésre külön törvény szerint jogosult nyomozó hatóság, ügyészség, bíróság, valamint nemzetbiztonsági szolgálat törvényben meghatározott feladatai ellátásának biztosítása céljából, a kérelmekre történő adatszolgáltatás érdekében - megőrzi az elektronikus hírközlési szolgáltatás előfizető, illetve felhasználó általi igénybevételével kapcsolatos, az érintett elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtásával összefüggésben a szolgáltató által előállított vagy kezelt alábbi adatokat:

a) helyhez kötött telefon- vagy mobil rádiótelefon szolgáltatás, internet hozzáférési szolgáltatás, internetes telefon-, internetes levelezési szolgáltatás, illetve ezek kombinációja esetén a 129. § (5) bekezdés a) pontjában foglalt adatok;

b) helyhez kötött telefon- vagy mobil rádiótelefon szolgáltatás, internet hozzáférési szolgáltatás, internetes telefon-, internetes levelezési szolgáltatás, illetve ezek kombinációja esetén az előfizetői, felhasználói végberendezés vagy előfizetői hozzáférési pont hívószáma vagy egyéb, az előfizető, felhasználó egyedi azonosításához szükséges - az előfizetői szerződésben rögzített, vagy az elektronikus hírközlési szolgáltató által egyéb módon az előfizetőhöz, felhasználóhoz rendelt - állandó műszaki-technikai azonosítók;

c) helyhez kötött telefonszolgáltatás, helyhez kötött internet hozzáférési szolgáltatás, illetve ezek kombinációja esetén az előfizetői, felhasználói végberendezés vagy előfizetői hozzáférési pont létesítési címe és típusa;

d) helyhez kötött telefon- vagy mobil rádiótelefon szolgáltatás, internet hozzáférési szolgáltatás, internetes telefon-, internetes levelezési szolgáltatás, illetve ezek kombinációja esetén a kommunikációban részt vevő előfizetők, felhasználók hívószámai, egyedi műszaki-technikai azonosítói, felhasználói azonosítói, az igénybe vett elektronikus hírközlési szolgáltatás típusa, a kommunikáció dátuma, kezdő és záró időpontja;

e) helyhez kötött telefon- vagy mobil rádiótelefon szolgáltatás, illetve ezek kombinációja igénybevételénél alkalmazott hívásirányítás és hívástovábbítás esetén a hívásfelépítésben részt vevő köztes előfizetői vagy felhasználói hívószámok;

f) mobil rádiótelefon szolgáltatás esetén a szolgáltatás igénybevételekor használt, a kommunikációban részt vevő felek készülékazonosítója (IMEI), valamint mobil-előfizetői

azonosítója (IMSI);

g) mobil rádiótelefon szolgáltatás esetén a szolgáltatást nyújtó hálózat- és cellaazonosítója a közlés megkezdésekor, valamint az adott szolgáltatás nyújtásának időpontjában az adott cellaazonosítóhoz tartozó cella tényleges földrajzi helyének meghatározását lehetővé tevő adatok;

h) internetes elektronikus levelezési, internetes telefonszolgáltatás, illetve ezek kombinációja esetén a szándékolt címzett irányában megkezdett kommunikációra vonatkozóan a *d)* pont szerinti adatok;

i) internet hozzáférési, internetes elektronikus levelezési, internetes telefonszolgáltatás, illetve ezek kombinációja esetén az elektronikus hírközlési szolgáltatás típusa és a szolgáltatás előfizető vagy felhasználó általi igénybevételének dátuma, kezdő és záró időpontja, az igénybevételnél használt IP cím, felhasználói azonosító, hívószám;

j) internet hozzáférési, internetes elektronikus levelezési, internetes telefonszolgáltatás, illetve ezek kombinációja során az előfizetők, felhasználók egyedi műszaki-technikai azonosítóinak az elektronikus hírközlési szolgáltató általi bármely átalakításának követéséhez szükséges adatok (IP cím, portszám);

k) előre fizetett anonim hívókártyás mobil rádiótelefon szolgáltatás esetében a szolgáltatás első igénybevételének dátuma és időpontja, valamint a cellaazonosító, amelyről az aktiválás megtörtént.

(2) Az (1) bekezdésben előírt adatmegőrzési és adatszolgáltatási kötelezettség a sikertelen hívások során előállított vagy kezelt (1) bekezdés szerinti adatokra is kiterjed.

(3) Az elektronikus hírközlési szolgáltató az (1) bekezdésben foglalt adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése érdekében az (1) bekezdés *a)*-*c)* pontja szerinti adatokat az előfizetői szerződés megszűnését követő, a *d)*-*k)* pontjaiban meghatározott adatokat azok keletkezését követő egy évig, a (2) bekezdés szerinti adatokat azok keletkezését követő fél évig köteles megőrizni.

(4) Az (1) bekezdésben foglalt adatszolgáltatások teljesítésekor az adatkérés jogszerűségéért az ügyben eljáró, adatkérésre felhatalmazott szerv a felelős. Az elektronikus hírközlési szolgáltató az (1) bekezdés szerint tárolt adatok, továbbá az (1) bekezdés szerinti adatszolgáltatás teljeskörűségéért, minőségéért és időszereőségéért felelős.

(5) Az (1) bekezdés alapján adatmegőrzésre kötelezett elektronikus hírközlési szolgáltató az adatmegőrzés feladatával kizárólag abban az esetben bízhat meg adatfeldolgozóként más vállalkozást, illetve a megőrzött adatokat kizárólag abban az esetben tárolhatja az Európai Gazdasági Térség más tagállamában, ha a megőrzött adatokhoz való hozzáférés tekintetében az adatfeldolgozóval kötött adatmegőrzési szerződés tartalmazza az (1)-(2) bekezdés szerinti adatkérésekre vonatkozó hazai titokvédelmi, minősítettadat-védelmi szabályoknak megfelelő biztonsági és hozzáférési követelményeket. Az elektronikus hírközlési szolgáltató a megőrzött adatokat nem tárolhatja olyan ország területén, illetve az adatmegőrzés feladatával nem bízhat meg olyan országbeli adatfeldolgozót, amely ország az Európai Gazdasági Térségnek nem tagállama.

(6) E § alkalmazásában kommunikáció valamely elektronikus hírközlési szolgáltatás révén megvalósított információcsere vagy információtovábbítás véges számú felek között, amely

magában foglalja a sikertelen hívásokat. E § alkalmazásában a kommunikáció nem foglalja magában az elektronikus hírközlő hálózaton keresztül műsorterjesztési szolgáltatás részeként a nyilvánosságnak továbbított információt, kivéve, ha az információ az azt átvevő, azonosítható előfizetőhöz vagy felhasználóhoz kapcsolható.

(7) Az adatkérésre külön törvény szerint jogosult szervezetek évente statisztikát kötelesek készíteni és az Európai Bizottság részére eljuttatni. A statisztikának a következőket kell tartalmaznia:

- a) azokat az eseteket, amelyekben a szolgáltató e § alapján az illetékes hatóságok számára adatot szolgáltatott,
- b) e § szerinti adatok megőrzése időpontját és azon időpont között eltelt időt, amikor az illetékes hatóság az adatok továbbítását kérte,
- c) azokat az esetek, amelyekben a szolgáltató az adatok iránti kérelmeket nem tudta teljesíteni.”

A magánszféra tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való jog az Alaptörvényben biztosított alapvető jogok.

Magyarország Alaptörvényének VI. cikk (1) bekezdése szerint „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását, és jó hírnevét tiszteletben tartsák.”

A (2) bekezdés szerint „Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.”

Az Eht. 159/A. §-a korlátozza a magánszféra és a személyes adatok védelméhez fűződő Alaptörvényben is nevesített jogokat, mivel személyes adatok kötelező, az érintett információs önrendelkezésére tekintet nélkül történő kezelését írja elő. Az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtói által a vizsgált rendelkezés alapján megőrizendő adatok, különösen a közlés forrásának és címzettjének megtalálásához és azonosításához, valamely közlés napjának, időpontjának, időtartamának és típusának meghatározásához, a felhasználók kommunikációs berendezésének azonosításához, valamint a mobil kommunikációs eszköz helyének megállapításához szükséges adatok, amelyek között szerepel többek között az előfizető, vagy nyilvántartott felhasználó neve és címe, a hívó telefonszáma és a hívott szám, valamint internetes szolgáltatások esetében az IP cím, személyes adatok. Ezen adatok személyes adatok, amelyek lehetővé teszik többek között annak megismerését, hogy valamely előfizető vagy nyilvántartott felhasználó mely személlyel és milyen eszköz segítségével közölt valamit, továbbá a közlés idejének és annak a helynek a meghatározását, ahonnan a közlésre sor került. Ezenkívül lehetővé teszik az előfizető vagy nyilvántartott felhasználó bizonyos személyekkel egy adott időszakon belül folytatott közlései gyakoriságának megismerését is. Ezen adatok együttesen véve igen pontos következtetések levonását tehetik lehetővé azon személyek magánélete vonatkozásában, akiknek az adatait megőrizték, így például a napi szokások, az állandó vagy ideiglenes tartózkodási helyek, a napi vagy egyéb helyváltoztatások, a gyakorolt tevékenységek, az e személyek társadalmi kapcsolatai és az általuk látogatott társadalmi közegek tekintetében.

A magánszféra tiszteletben tartásához fűződő jog és a személyes adatok védelme nem korlátozhatatlan alapjogok, de korlátozásuknak szigorú követelményeknek kell megfelelni. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint „Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése

vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

Az Eht. 159/A. §-a által előírt adatmegőrzési kötelezettség súlyos beavatkozást valósít meg, ugyanakkor nem sérti azok lényeges tartalmát, tekintettel arra, hogy nem vonatkozik például a kommunikáció tartalmának rögzítésére.

A magánszféra tiszteletben tartásához fűződő, valamint a személyes adatok védelme, mint alapjogok korlátozására tény, hogy törvényben kerül sor. A törvényi minőség vizsgálata túlmegy azon a formális értelmezésen, hogy a korlátozást törvény szabályozza-e. Figyelembe kell venni, hogy az alapvető jogok gyakorlásának az Eht. 159/A. § általi korlátozásait kísérik-e garanciák, mégpedig olyan részletességgel, mint amelyet az ilyen korlátozásokkal együtt járó biztosítékoknak tartalmazniuk kell. Az Eht. 159/A. §-ban rögzített rendelkezések alapjául szolgáló 2006/24/EK Irányelv esetében a garanciák részletes megállapítását az EU a tagállamokra hagyta, pedig feladata lett volna a gyűjtött és megőrzött adatokhoz való hozzáférésre vonatkozó minimális garanciák megállapítását szabályozó alapelvek meghatározása (például: súlyos bűncselekmények fogalma, hozzáférés engedélyezése és ellenőrzése, közölt adatok szigorúan a szükséges mértékre korlátozása, érintettek tájékoztatása a hozzáférésről stb.). A 2006/24/EK Irányelv ezen hiányosságai az Eht. 159/A. § rendelkezéseire is kihatnak és meghatározzák az arányossági kritériumnak való megfelelést, azaz a szóban forgó jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét.

Az alapjogkorlátozás célja legitim célnak tekinthető, hiszen az a bűncselekmények üldözése és a terrorizmus elleni küzdelem, végső soron személyek biztonsága, azaz a magánszféra tiszteletben tartásához való joggal szemben a mérleg másik serpenyőjében szereplő közbiztonság és a súlyos bűncselekmények üldözése céljából megőrzött adatokhoz való hozzáférés biztosítása.

A kérdéses törvényi rendelkezés Alaptörvénynek való megfelelése körében azonban meg kell azt is vizsgálni, hogy a hivatkozott alapjogok korlátozása alkalmas, szükséges és arányos eszköze-e a vizsgált szabályozás által kitűzött jogszerű célok elérésének, amint azt is meg kell vizsgálni, hogy ne haladja meg az e célok eléréséhez szükséges mértéket.

A bíróság álláspontja szerint az alkalmasság nem vitatható. Az Eht. 159/A. §-a alapján megőrzött adatok a ma hétköznapi kommunikációnak számító eszközök és csatornák nagy részére kiterjed, így valószínűsíthető, hogy ezen kommunikációk forgalmi adatai hozzájárulnak a bűnüldözés hatékonyságához.

A szükségességi szempont kapcsán ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a fent kifejtett legitim, közérdekű cél önmagában nem igazolja, hogy az előírt adatmegőrzési kötelezettséget szükségesnek tekintjük. A szükségesség követelménye azt fejezi ki, hogy a személyes adatok védelme alóli kivételek és a védelem korlátozásai alkotmányos igazolásához ezen kivételeknek és korlátozásoknak a feltétlenül szükséges határokon belül kell maradniuk. A korlátozás mellett meglévő garanciák szükségessége különösen hangsúlyos jelen esetben, mivel az Eht. 159/A. §-a alapján az adatkezelés automatikus és jelentős veszélye áll fenn az adatokhoz való jogellenes hozzáférésnek.

Annak megállapításakor, hogy a vizsgált szabályozás a feltétlenül szükséges mértékű beavatkozást jelenti a magánélet tisztelőben tartásához való alapjogba, több szempontot kell mérlegelni. A bíróság álláspontja szerint a szabályozási hiányosságok következtében a törvény nem a feltétlenül elengedhetetlen mértékben korlátozza az érintett alapjogokat.

Az előírt adatmegőrzési kötelezettséget igazolni kívánó, a súlyos bűncselekmények üldözése, mint jogkorlátozási indok nem felel meg a szükségesség követelményének, mivel a súlyos bűncselekmény kifejezés nem írja le megfelelő pontossággal, hogy milyen bűncselekmények üldözése tekinthető legitim célnak. A kérdéses bűncselekmények taxatív felsorolása lenne csak az alapjogba való beavatkozás objektív körülhatárolásának tekinthető, ezt azonban a magyar jogalkotó elmulasztotta megtenni.

Az adatmegőrzési kötelezettség érintetti köre minden egyes előfizetőre, felhasználóra, illetve a velük kapcsolatba kerülő személyekre általános jelleggel kiterjed, anélkül azonban, hogy azon személyek, akiknek az adatait megőrzik, akár közvetett módon is olyan helyzetben lennének, amely büntetőeljárásra adhat okot. Ezzel a törvény lényegében a teljes lakosság alapvető jogaiba való beavatkozást valósít meg. Ezen túlmenően nemcsak személyekre, hanem a hírközlési eszközökre és az adatok összességére is általánosságban vonatkozik, anélkül azonban, hogy a súlyos bűncselekmények elleni célja alapján bármilyen – időbeli, földrajzi vagy a személyi körre vonatkozó – megkülönböztetést, korlátozást vagy kivételt alkalmazna. Az Eht. vizsgált rendelkezései nem követelik meg, hogy kapcsolat álljon fenn a megőrzendő adatok és a közbiztonság elleni fenyegetés között és különösen nem korlátozódnak olyan meghatározott időszakokkal és/vagy földrajzi területtel és/vagy adott személyi körrel kapcsolatos adatok megőrzésére, amelyek valamelyik módon valamely súlyos bűncselekménnyel hozhatók kapcsolatba, vagy olyan személyekre, akik egyéb okokból – adataik megőrzése révén – hozzájárulhatnak a súlyos bűncselekmények megelőzéséhez, felderítéséhez és üldözéséhez. Pontosan ez, az érintett személyek körülhatárolásának hiánya jelenti a legnagyobb alkotmányossági aggályt, mivel az alapjogba való beavatkozás olyan személyeket is érint, akik esetében semmilyen jel nem utal arra, hogy magatartásuk súlyos bűncselekményekkel nem csak közvetlen, de akár közvetett, távoli kapcsolatban állhat. Ezen túlmenően hiányzik a szabályozásból bizonyos személyi körökre alkalmazandó kivétel, amelyek esetében más jogszabályok hivatással összefüggő titoktartási rendelkezéseket fogalmaznak meg (például: ügyvédek). Az a követelmény, hogy a megőrzés és a közbiztonsági fenyegetettség között kapcsolat álljon fenn, nemcsak a személyek esetében hiányzik, hanem a megőrzendő adatok esetében sincs ilyen követelmény, ebből következően pedig a tárolt adatok szigorúan a szükséges mértékre korlátozása nem valósul meg.

A megőrzött adatokhoz való hozzáférés és későbbi-felhasználás is súlyos garanciális hiányosságban szenved. A jelenlegi szabályozás nem tartalmaz objektív szempontokat – anyagi jogi és eljárásjogi feltételeket –, amelyek fennállását a hatóságoknak igazolniuk kell a hozzáféréshez és az adatok felhasználásához (és így az alapjogba történő súlyos beavatkozáshoz). Az aránytalanságot tovább súlyosbítja, hogy az adatokhoz való hozzáférés nem tárgya független intézmény előzetes felülvizsgálatának. Ezt a garanciát például az teremtené meg, ha bírósági engedély lenne szükséges az adatokhoz való hozzáféréshez, hasonlóan a titkos információgyűjtéshez.

Hiányzik továbbá az érintett személyek részvételi jogait és jogérvényesítését biztosító garancia is a szabályozásból. Az adatmegőrzéssel illetve hatóságok általi hozzáféréssel esetlegesen érintett személyek nem tudnak élni az Infotv.-ben is rögzített tájékoztatás-kérési, helyesbitési és töröltetési jogaikkal, függetlenül attól, hogy a bűnüldözéshez kapcsolódó érdek esetükben fennáll-e. Eleve kérdéses mindezek alapján, hogy jogszerű-e a beavatkozás mértéke esetükben, melyet súlyosbít, hogy erről még tájékoztatást sem kapnak és semmilyen jogorvoslati lehetőséggel nem tudnak élni.

Összességében megállapítható, hogy az Eht. 159/A. §-a nem tartalmaz az Alaptörvényben foglalt alapvető jogokba való beavatkozás terjedelmét és garanciáit szabályozó egyértelmű és pontos szabályokat. Fentiekből következik, hogy a vizsgált szabályozással súlyos beavatkozás valósul meg a magánszféra tiszteletben tartásához és a személyes adatok védelméhez való jogba, mivel nem biztosított, hogy a beavatkozás ténylegesen a feltétlenül szükséges mértékre korlátozódjon. Ezért alaptörvény-ellenes alapjog-korlátozást jelent, azt a bíróság az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során nem alkalmazhatja, az Alkotmánybíróságnak azt meg kell semmisítenie.

Az Abt. 25. §-án alapuló indítvány előterjesztése során a bíróság figyelembe vette, hogy az Európai Unió Bíróságának (Nagytanács) a C-293/12. és C-594/12. számú egyesített ügyekben 2014. április 8. napján – előzetes döntéshozatali eljárásban – meghozott ítéletében kimondta, hogy a 2006/24/EK Irányelv érvénytelen. E döntését arra alapozta, hogy az 2006/24/EK Irányelv szabályai szükségtelen és aránytalan módon rendelték korlátozni az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. és 8. cikke szerint biztosítandó magánélethez és személyes adatok védelméhez való alapvető jogokat. Az Európai Unió Bírósága ugyanakkor nem nyilvánította semmisnek az irányelvet, az irányelv tehát nem került formailag megsemmisítésre.

Magyarország Alaptörvénye T) cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy „Általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvény és az Alaptörvényben megjelölt jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által megalkotott, a hivatalos lapban kihirdetett jogszabály állapíthat meg. Az Alaptörvény ezen cikkében foglaltak végrehajtásáról szóló rendelkezéseket a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) tartalmazza.

A Jat. 8. § (1) bekezdése szerint „A hatályos jogszabályi rendelkezést a jogalkotói hatáskörrel rendelkező szerv jogszabály megalkotásával, a módosítani kívánt jogszabályi rendelkezést tételesen megjelölő, a módosítást kimondó jogszabályi rendelkezéssel módosíthatja.

A Jat. 10. §-a rendelkezik arról, hogy egy jelenleg hatályos jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés mikor veszti hatályát.

„(1) A hatályos jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés hatályát veszti

- a) ha a hatályon kívül helyezendő jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést tételesen megjelölő, a hatályon kívül helyezést kimondó jogszabályi rendelkezés hatályon kívül helyezi,
- b) ha a módosítandó jogszabályi rendelkezést tételesen megjelölő, annak helyébe lépését kimondó jogszabályi rendelkezés módosítja,
- c) a 12. § (2) és (3) bekezdésében meghatározottak szerinti, vagy
- d) ha azt az Alkotmánybíróság vagy a bíróság megsemmisíti.”

A fentiekből következően az Eht. 159/A. §-a jelenleg hatályban lévőnek tekintendő jogszabály, ami hatályos törvényi rendelkezéseket tartalmaz. Az alperesnek, amint valamennyi

elektronikus hírközlő hálózat üzemeltetőjének, illetve az elektronikus hírközlési szolgáltatás szolgáltatójának az abban foglalt rendelkezéseket, kötelezettségeket be kell tartania.

Az Abt. 25. §-a szerinti indítvány megtételekor a bíróság figyelemmel volt az alábbi szempontokra is. Az Eht. 159/A. §-a előtti cím aképpen határozza és fogalmazza meg az e cím alatt szabályozott adatmegőrzési kötelezettséget, hogy az „Bűnüldözési, nemzetbiztonsági és honvédelmi célú adatmegőrzési kötelezettség”.

Az (1) bekezdésben meghatározott célja pedig ezen adatmegőrzési kötelezettségnek „az adatkérésére külön törvény szerint jogosult nyomozó hatóság, ügyészség, bíróság, valamint nemzetbiztonsági szolgálat törvényben meghatározott feladatai ellátásának biztosítása”.

Az Infotv. 5. § (1) bekezdés b) pontja szerint személyes adat akkor kezelhető, ha azt törvény, vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli (a továbbiakban: kötelező adatkezelés).

Az Infotv. 14. § (1) bekezdés c) pontja kimondja miszerint „Az érintett kérelmezheti az adatkezelőnél személyes adatainak – a kötelező adatkezelés kivételével – törlését vagy zárolását.”

Az Infotv. most idézett rendelkezéseiből következően a jelenleg hatályos magyar szabályozás teljes mértékben megfosztja az érintett személyeket attól az alkotmányos alapjoguktól, hogy a személyes adataik védelme érdekében felléphessenek. Az érintett személyek nem tudnak élni az Infotv. 14. §-ában rögzített tájékoztatás-kérelmi, helyesbítési és törltetési jogaikkal, függetlenül attól, hogy a bűnüldözéshez kapcsolódó érdekek esetükben egyáltalán fennáll-e.

A bíróság hivatkozni kíván az Alkotmánybíróság egyik legjelentősebb adatvédelmi tárgyú döntésére, a 15/1991. (IV.13.) AB határozat megállapításaira. Ebben az Alkotmánybíróság az alábbiakat mondta ki:

„Az Alkotmány 59. §-ában biztosított személyes adatok védelméhez való jognak eszerint az a tartalma, hogy mindenki maga rendelkezik személyes adatainak feltárásáról és felhasználásáról. Személyes adatot felvenni és felhasználni tehát általában csakis az érintett beleegyezésével szabad; mindenki számára követhetővé és ellenőrizhetővé kell tenni az adatfeldolgozás egész útját, vagyis mindenkinek joga van tudni, ki, hol, mikor, milyen célra használja fel az ő személyes adatát. Kivételesen törvény elrendelheti személyes adat kötelező kiszolgáltatását, és előírhatja a felhasználás módját is. Az ilyen törvény korlátozza az információs önrendelkezés alapvető jogát, és akkor alkotmányos, ha megfelel az Alkotmány 8. §-ában megkövetelt feltételeknek.

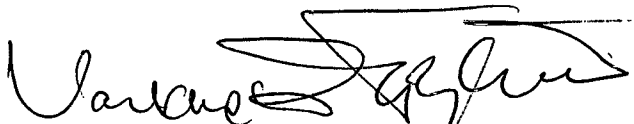
Bármilyen jogszabály, amely – az alkalmazott eljárásra tekintet nélkül – személyes adat felvételéről, gyűjtéséről, tárolásáról, rendezéséről, továbbításáról, nyilvánosságra hozásáról, megváltoztatásáról, a további felhasználás megakadályozásáról, az adatból új információ előállításáról, vagy akármilyen más módon történő felhasználásáról (a továbbiakban: a személyes adat feldolgozásáról) rendelkezik, csak akkor felel meg az Alkotmány 59. §-ának, ha garanciákat tartalmaz arra nézve, hogy az érintett személy az adat útját a feldolgozás során követni, és jogait érvényesíteni tudja. Az erre szolgáló jogintézményeknek tehát biztosítaniuk kell az érintett beleegyezését a feldolgozásba, illetve pontos garanciákat kell tartalmazniuk azokra a kivételes esetekre nézve, amikor az adatfeldolgozás az érintett beleegyezése (esetleg tudta) nélkül történhet. E garanciális jogintézményeknek tehát – az ellenőrizhetőség érdekében

is – objektív korlátok közé kell szorítaniuk az adat útját.

Az információs önrendelkezési jog gyakorlásának feltétele és egyben legfontosabb garanciája a célhozkötöttség. Ez azt jelenti, hogy személyes adatot feldolgozni csak pontosan meghatározott és jogszerű célra szabad. Az adatfeldolgozásnak minden szakaszában meg kell felelnie a bejelentett és közhitelűen rögzített célnak. Az adatfeldolgozás célját úgy kell az érintettel közölni, hogy az megítélhesse az adatfeldolgozás hatását jogaira, és megalapozottan dönthessen az adat kiadásáról; továbbá, hogy a céltól eltérő felhasználás esetén élhessen jogaival. Ugyanezért az adatfeldolgozás céljának megváltozásáról is értesíteni kell az érintettet. Az érintett beleegyezése nélkül az új célú feldolgozás csak akkor jogszerű, ha azt meghatározott adatra és feldolgozóra nézve törvény kifejezetten megengedi. A célhozkötöttségből következik, hogy a meghatározott cél nélküli, „készletre”, előre nem meghatározott jövőbeni felhasználásra való adatgyűjtés és -tárolás alkotmányellenes.”

Kelt Budapesten, 2015. február 2. napján

Tisztelettel:

Vavrikné dr. Tripsánszki Ágnes
bíró

